

*Bu makale benzerlik taramasına tabi tutulmuştur.
Araştırma Makalesi/ Research Article*

ENTEĞRE RAPORLAMA İLE FİNANSAL PERFORMANS ARASINDAKİ İLİŞKİYE YÖNELİK AKADEMİK ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Fatma AKYÜZ* Begench YANGIBAYEV**

Öz

Son yıllarda işletmeyle ilgili karar alıcıların, finansal bilgilerin yanında finansal olmayan bilgileri de kullanmak isteğinde olduğu görülmektedir. Bu durum işletmelerin sürdürülebilirlik kapsamında değerlendirilmesinde ve yaratılmış olan katma değer doğru belirlenmesinde önem arz etmektedir. Entegre raporlama, bu değerlendirmelerin ve değer yaratma süreçlerinin paydaşlar tarafından daha iyi anlaşılabilmesinde bir çözüm olarak ortaya çıkmıştır. Entegre raporlama kavramının literatürde birçok boyutta ele alındığı görülmektedir. Özellikle işletmelerin isteğe bağlı olarak yaptığı bu raporlamanın finansal performans ile ilişkisine yönelik yöntem olarak çalışmanın yayınlandığı yıldan itibaren son zamanlardaki çalışmalar dikkat çekmektedir. Bu çalışmanın amacı, literatürde entegre raporlama ve finansal performans ilişkisi ile ilgili yapılan ampirik çalışmaların değerlendirilmesi olarak belirlenmiştir. Çalışmada yöntem olarak, çalışmanın yayınlandığı yıldan itibaren geriye dönük olarak son on yılda konuyla ilgili ulusal ve uluslararası akademik çalışmalara yönelik literatür taraması yapılmıştır. Sonuç olarak, entegre raporlama ve finansal performans arasındaki ilişkiye yönelik çalışmalarda öncelikle entegre raporlamaya uygunluk tespitinin yapıldığı, çoğunlukla muhasebe temelli performans ölçütlerinden olan aktif karlılık ve özsermaye karlılık oranının kullanıldığı, literatürde entegre raporlama kriterinin genellikle bağımsız değişken olarak ele alındığı modellerin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Entegre Raporlama, Finansal Performans, Muhasebe Temelli Performans Ölçütleri

EVALUATION OF ACADEMIC STUDIES FOR RELATIONSHIP BETWEEN INTEGRATED REPORTING AND FINANCIAL PERFORMANCE

Abstract

In recent years, it has been observed that decision makers about the enterprise want to use non-financial information besides financial information. This situation is important in evaluating the businesses within the scope of sustainability and determining the added value created correctly. Integrated reporting has emerged as a solution for better understanding of these evaluations and value creation processes by stakeholders. It is seen that the concept of integrated reporting is handled in many dimensions in the literature. Especially as the method for the relation of this reporting, which is made on demand, with the financial performance, recent studies have attracted attention since the study was published. The purpose of this study was determined as the evaluation of empirical studies related to integrated reporting and financial performance relationship in the literature. As a method in the study, a literature review was conducted for national and international academic studies on the subject retrospectively from the year the study was published. As a result, it has been determined that in the studies

* Dr. Öğr. Üyesi, Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Muhasebe Finansman ABD, fatma.akyuz@usak.edu.tr ORCID ID:0000-0002-7309-1586

** Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İşletme Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi, Uşak, e-posta: begenchyangibayev@gmail.com ORCID ID: 0000-0002-8146-8216

for the relationship between integrated reporting and financial performance, first of all, it is determined that compliance with integrated reporting is determined, using the rate of active profitability and equity profitability, which are mostly accounting based performance criteria, and using the integrated reporting criteria on in the literature.

Keywords: Integrated Reporting, Financial Performance, Accounting Based Performance Criteria

1. GİRİŞ

Günümüzde yatırımcılar, işletmelerin finansal bilgilerinin yanı sıra toplumsal yardımlar, sosyal/çevresel faaliyet bilgileri ve yönetim yapısı gibi finansal olmayan bilgilere de ihtiyaç duymaktadırlar. İşletmelerin ekonomi içerisindeki katma değerlerinin (faydalarının) devam etmesi başka bir ifadeyle sürdürülebilirliğin sağlanması toplum ile yaşadığı etkileşimlere de bağlı olmaktadır. Bunun yanında dünyada yaşanan gelişmeleri yakından takip eden işletmelerin paydaşları kurumsal bilgilerin değişen ihtiyaçlara karşılık verebilecek şekilde ve nitelikte olmasını istemektedirler. Geleneksel finansal raporlamanın bu ihtiyaçları tek başına karşılayamadığı son yıllarda görülmektedir. Her ne kadar faaliyet raporlarının kapsamı ve verdiği bilgilerin derinliği artmış olsa da bu raporlar karar vermek için tek başına yeterli gelmemektedir.

Faaliyet raporları, kurumsal raporlama açısından en önemli rapor olma özelliğini halen korumakla birlikte bu raporların içeriği ve kapsamı işletmelerin “kurumsal yönetim” anlayışını benimsemeleri ile artması beklenmektedir. Kuşkusuz ki kapsamlı bir rapor hazırlamak çok zaman alıcı ve maliyetli bir süreçtir. Aynı ayrı hazırlanan raporların işletmelerin gerçek değer ve performanslarına yönelik bir bakış açısı sunamaması bilgi kullanıcılarının farklı bir rapor arayışına girmesine neden olmuştur. Son yıllarda gündeme gelen, finansal veriler ile sürdürülebilirlik verilerinin birbiriyle bağlantılı biçimde bir araya getirilmesini öngören raporlama yaklaşımı entegre raporlama olarak kabul edilmektedir (Kaya, 2015: 114).

Günümüzde bilgi kullanıcıları sosyal sorumluluk ve çevresel faktörleri de dikkate alarak yatırım kararları vermektedirler. Sosyal sorumluluk ve çevresel faktörlerin raporlanabilmesinde geleneksel finansal raporlama yöntemleri kısmen yetersiz kalmaktadır (Gençoğlu ve Aytaç, 2016: 51). Dolayısıyla bu durum finansal olmayan bilgilerinde sunulabildiği “entegre raporlama” kavramının önemini ön plana çıkarmaktadır.

Entegre raporlama işletmelerin sadece geçmişle ilgili değil, gelecekte olabilecek riskleri, kısa, orta ve uzun vadede yakalanabilecek fırsatlar hakkında da fikir verdiği için bilgi kullanıcıları açısından önem arz etmektedir. Bu raporlar aynı zamanda işletmelerin sosyal, çevresel ve ekonomik tüm performans göstergelerini tek bir raporda açıklayarak işletmelere değer katmayı amaçladıklarından, entegre raporlama işletmelerin finansal performanslarıyla da ilişkili olabilmektedir. İşletmelerin entegre raporlamalarıyla karlılıkları arasında olumlu bir ilişki olduğunun tespit edilmesi, işletmelerin ne kadar yüksek kar elde ederlerse bu bilgileri açıklamak adına daha fazla gönüllü oldukları görülmektedir (Aceituno ve diğerleri, 2014: 59-60). Ayrıca entegre raporlama, işletme değerini daha iyi yansıtan bilgiler içerdiğinden, bilgi kullanıcılarının işletmelerin hisse değerlerine doğru yatırım kararları alabilmelerini sağlayacaktır. Bu bağlamda da dolaylı olarak entegre raporlamayla finansal performans arasında bir ilişki ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, entegre raporlama ve finansal performans arasındaki ilişkiyi yönelik olarak son on yılda Türkiye ve Dünya’da yapılan akademik çalışmaların değerlendirilmesidir. Bu amaçla çalışmada ilk olarak; entegre raporlama ve finansal performans kavramı, ele alınmış olup daha sonra konuyla ilgili literatür incelenmiş ve entegre raporlama ve finansal performansla ilişkisini ortaya koyan akademik çalışmalar sunulmaktadır bu çalışmaların

ortak noktaları, kullanılan yöntemler ve elde edilen bulgular yönünden değerlendirme yapılmıştır.

2.Entegre Raporlama ve Finansal Performans Kavramı

Entegre raporlama ile finansal performans kavramlarının teoride ilişkide bulunduğu görülmektedir. Bundan dolayı bu iki kavram arasındaki önemli ilişkiye yönelik olarak son yıllarda akademik çalışmalarda bir artış gözlenmektedir. Gerek entegre raporlamanın popüler olması, gerekse işletmeler açısından entegre raporlama yapabilmenin bir prestij olarak algılanması dolayısıyla işletme performanslarıyla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkilendirilebilmesine neden olmaktadır.

2.1.Entegre Raporlama Kavramı ve Ortaya Çıkışı

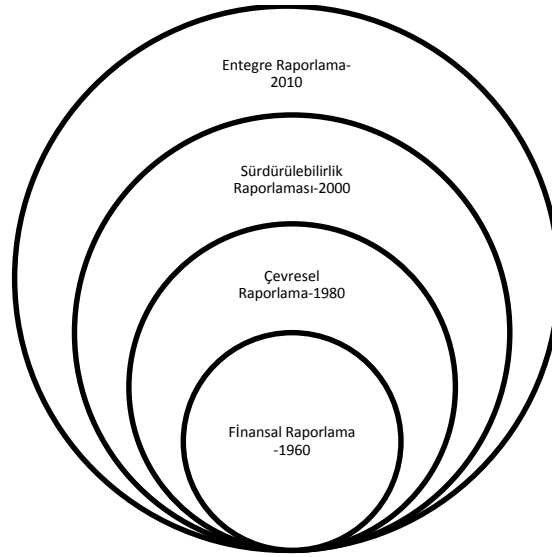
Muhasebe sürecinin sonunda yer alan üretilen finansal bilgilerin kamuoyu ile paylaşılması (veya bilgi kullanıcılarıyla) olarak kabul edilen raporlama, günümüzde önemini giderek arttırmaktadır. İşletmelerin sermaye piyasaları aracılığıyla sosyal ve ekonomik hayatta toplumun birçok kesimini etkileyen bir durum olmasından dolayı, bu işletmelere karşı duyulan bilgi ihtiyacının da artmasına neden olmuştur. İşletme çevresindeki paydaşlar olarak tanımlanan bilgi kullanıcıları, artık sadece geleneksel finansal bilgilerin raporlamasıyla yetinmemekte, işletmenin sosyal hayata etkilerini de içeren finansal olmayan bilgilerin de raporlanmasını istemektedir.

Şirketlerin yıllık finansal performansları, sürdürülebilirlik ve yönetim açıklamalarına ilişkin raporlarda; kuruluşun stratejisi, finansal sonuçları, çevresel, sosyal ve yönetim konularındaki performansları arasında bağlantı kurulmaması entegre raporlamanın ortaya çıkmasına zemin oluşturmuştur (Clayton, vd., 2015: 7).

Entegre Raporlama, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (IFRS) içindeki geleneksel finansal raporlama ölçütlerini kullanarak, kurumsal tedarik zincirleri üzerindeki iklim değişiminin etkileri gibi finansal olmayan risk faktörlerini birbirine bağlayan bir dil yaratmak amacını taşıyan yenilikçi bir çabadır (Kaya, 2015: 117).

Kurumsal yönetim, işletmelerin amaçlarına ulaşmasında yardımcı olan, etkin ve verimli bir şekilde faaliyetlerin yürütülmesini ve yasal düzenlemelere uygunluğu sağlayan belli ilke ve yaklaşımları olan yönetim tarzıdır. Kurumsal yönetimin dayandığı temel ilkeler, hemen hemen tüm dünyada kabul görmüş “şeffaflık, hesap verebilirlik, adillik ve sorumluluk” ilkeleridir. Kurumsal yönetimin temel amacı, işletmelerin sürdürülebilirlik çerçevesinde faaliyet göstermesi olarak ifade edilmektedir.

Entegre raporlama, işletmelerin faaliyetleri sonucunda yaratılan değer entegre rapor ile bilgi kullanıcılarına aktarılma sürecidir. Şekil 1’de de ifade edilmeye çalışıldığı gibi kurumsal raporlamanın zaman içerisinde geçirmiş olduğu süreç gösterilmeye çalışılmıştır.

Şekil 1:Kurumsal Raporlamanın Gelişimi

Kaynak: Çelik, 2019; 17-18 kaynağından yazarlar tarafından uyarlanmıştır.

Şekil 1’de de ifade edilmeye çalışıldığı gibi; 2000’li yıllardan günümüze değin gerek kamu gerekse özel kuruluşlar için ulusal ve uluslararası standart belirleyicileri tarafından kurumsal sosyal sorumluluk, sürdürülebilirlik, çevresel, sosyal ve yönetim alanlarına yönelik standartlar ve düzenlemeler yapılmıştır. İşletmeler için hazırlanan bu düzenlemelerin dünya çapında yayımlanması için girişimlerde bulunulmuştur. Bu girişimlerin en sonucusu olan entegre raporlama, yeni bir kurumsal sosyal raporlama yaklaşımı olarak görülmeye başlanmıştır (Çelebier ve Çankaya, 2019: 181).

2.2.Entegre Raporlamanın Özellikleri ve Entegre Raporlama Çerçevesi

Entegre raporlama, belli bir dönemde işletmeler tarafından yaratılan değerın bilgi kullanıcılarına aktarılmasında kullanılan kurumsal raporlama şeklidir. Entegre raporlamanın amaçları (Topcu ve Korkmaz, 2015: 4);

- Raporlamaya daha kapsamlı ve etkin bir yaklaşım getirmek,
- Yatırım kararlarına bilgi sağlamak,
- Hesap verilebilirliği ve hizmetkarlık anlayışını yaygınlaştırmak,
- Bütünlük düşünce yapısını desteklemek.

Entegre raporlama günümüz Türkiye koşullarında yasal olarak zorunlu bir raporlama olmamasına rağmen, Güney Afrika’da zorunlu bir raporlama şeklidir. Entegre raporlama konusunda çalışmalar yapan irili ufaklı birçok kuruluş bulunmasına rağmen Güney Afrika Entegre Raporlama Konseyi (Integrated Reporting Council of South Africa-IRCSA) ile İngiltere’de faaliyet gösteren Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (International Integrated Reporting Council-IIRC) entegre raporlama konusunu sistematik olarak inceleyen ve standartlar geliştiren iki temel organizasyondur (Topcu ve Korkmaz, 2015: 3). IIRC, sürdürülebilirlik açısından paydaşlarına raporlama yapmak isteyen işletmelere yardım etmek üzere, 2010 yılında MervynKing önderliğinde kurulan bir konsey olup, bu konsey tarafından hazırlanan rehberdeki ilke ve kurallara göre entegre raporlama yapılabilmektedir (Aras vd, 2019: 1-3).

IIRC’nin kurulmasıyla birlikte özel sektör, sivil toplum, yatırımcılar ve uluslararası kuruluşlardan oluşan geniş bir katılımcı ile Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi

hazırlanmıştır ve böylelikle 2010 yılı itibarıyla ilk entegre rapor deneyimleri gözlemlenmeye başlamıştır. Güney Afrika Cumhuriyeti entegre raporlamaları hisseleri borsada işlem gören şirketler için zorunlu kılan ilk ülke olmuştur (Büdeyri ve Kısa 2016: 183; Aras ve Sarıoğlu 2015: 16). Küresel çapta kabul gören “Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi” IIRC tarafından Nisan 2013 yılında yayımlanmıştır.

Bu raporlama rehberine literatürde kısaca “Entegre Raporlama Çerçevesi-ERÇ” adı verilmektedir. İşletme raporlarının bu entegre raporlama çerçevesine uygun olması, finansal raporlamaya güvenin ve kurumsallaşmanın bir işaretidir. ERÇ, finansal ve finansal olmayan veya maddi olmayan varlıkların birbiri üzerindeki karşılıklı etkisinin net, kısa, öz ve anlaşılır bir dilde açıklanması için işletme yönetimini yönlendiren genel ilkeleri ve içerik unsurlarını belirleyen bir çerçevedir.

ERÇ unsurları, rehber ilkeler ve içerik öğeleri olarak iki temel başlıkta ele alınmaktadır. ERÇ raporlama ilkeleri, entegre raporun nasıl hazırlanması ve sunulması gerektiği konusunda temel olarak kullanılmaktadır. Bu ilkeler raporun hazırlanmasında yol gösterici olan ve raporun içeriği hakkında bilgi veren ilkelerdir.

1. Stratejik Odak ve Geleceğe Yönelim: İşletmenin stratejisi, kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyeti, sermaye öğelerinin kullanımı ve aralarında nasıl bir ilişki olduğu yönünde açıklayıcı bilgiler vermelidir. Raporda pazardaki konumu etkileyen risk ve fırsatlar vurgulanmalı, ilerleyen dönemlerde işletmenin performansını etkileyebilecek faktörlere yer verilmelidir (Solak, vd., 2017: 169).

2. Bilgiler Arası Bağlantı: İşletmenin değer yaratma sürecinin detaylı olarak anlatılmasını içermektedir. Bu açıdan bir entegre raporun değer yaratımında etkili olan bilgilerin birbiriyle olan ilişkisine ve bağlantısına yer vermesi gerekmekte ve işletme entegre düşüncüyü faaliyetlerine ne kadar çok dahil ederse, bilgilerarası bağlantı entegre rapora o kadar doğal bir şekilde yansıtılacaktır (IIRC, 2013: 30-34).

3. Paydaşlarla İlişkiler: Paydaş istek ve ihtiyaçlarının ne ölçüde anlaşılıp dikkate alındığını ve bu istek ve ihtiyaçların ne şekilde yanıtladığını açıklamalıdır.

4. Önemlilik: Kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma yeteneğinin önemli ölçüde etkileyen konularla ilgili bilgi vermesidir.

5. Kısa ve Öz Olma: Entegre raporlamayı diğer kurumsal raporlardan ayıran en önemli özelliklerden biri raporun kısa ve öz olmasıdır. Kurumun değer yaratma sürecinde etkili olmayan ya da değer yaratımı ile doğrudan bağlantısı olmayan konulara raporda yer verilmemelidir. Ayrıca raporun eksiksiz ve karşılaştırılabilir olmasına dikkat edilmelidir (Aras ve Sarıoğlu, 2015: 59).

6. Güvenilirlik ve Bütünlük: Entegre rapor eksiksiz bir şekilde hazırlanmalı, olumlu ve olumsuz bütün finansal olayları dengeli ve hatasız bir şekilde ele almalıdır. Raporun dengeli bilgiler içermesi için önyargılardan uzak ve paydaş eğilimlerini etkilemeyecek şekilde hazırlanması gerekir (Solak vd, 2017: 170).

7. Tutarlılık ve Karşılaştırılabilirlik: Entegre raporda tutarlılık ve karşılaştırılabilirlik, kurum performansının takip edilebilmesi açısından önemlidir. Raporda yer alan bilgiler, kurumlar arası karşılaştırma yapılmasına imkân vermeli ve belirli bir dönemdeki performansı yansıtacak şekilde tutarlı olmalıdır (Aras ve Sarıoğlu, 2015: 59).

ERÇ unsurlarından “İçerik Öğeleri” ise, rehber ilkelere ek olarak, entegre raporlama yapmak isteyen işletmelerin sorularına yanıt veren IIRC tarafından 2013 yılında hazırlanan rehberde yayınlanan öğeleri kapsayan bir unsurdur. Bir entegre rapora dahil edilmesi gereken

bilgi kategorileri olan İçerik Öğeleri, birbirlerine temelden bağlıdır ve birbirlerini karşılıklı olarak dışlamamaktadır. Bunlar, aralarındaki ilişkileri belirgin hale getirmek amacıyla yanıtlanması gereken sorular şeklinde açıklanmaktadır (IIRC, 2013: 33).

Entegre raporlamada hazırlanacak raporun şekilsel olarak bir standardı bulunmamaktadır. Bir işletmeye ait entegre raporun içeriği, işletmenin karşılaştığı koşullara göre belirleneceğinden, başka bir işletmenin entegre raporu ile aynı şekilde olmayabilir. Önemli olan nokta entegre raporda yer alan bilgilerin söz konusu içerik öğeleri arasında açık bir ilişki oluşturacak şekilde sunulabilmesidir. Entegre raporların bu içerik öğeleri dikkate alınarak hazırlanması halinde işletme veya kurumlar arasında karşılaştırma yapılmasına katkı sağlaması beklenmektedir. (IIRC, 2013: 24-28).

IIRC tarafından standart bir entegre raporlama şablonu oluşturulmamakla birlikte değer yaratma, sermaye öğeleri ve performans gibi kavramların açıklamaları yapılarak, entegre raporların içeriğinde bulunması gereken temel unsurlar tanımlanmıştır. Buna göre IIRC tarafından yayınlanan uluslararası çerçevede entegre rapor içeriğine bakıldığında sekiz içerik unsuru görülmektedir. Bunlar (Köse ve Çetinel, 2017: 169; IIRC, 2013: 25):

1. Kurumsal Genel Görünüm ve Dış Çevre: Kuruluşun ne işle uğraştığının ve hangi koşullarda faaliyet gösterdiğinin açıklanmasını kapsar. Bu içerik unsuruna ilişkin açıklama ölçütleri olarak kültür, etik ilkeler ve değerler, mülkiyet yapısı, temel faaliyetler ve pazarlar, rekabet yapısı ve piyasadaki konumu, değer zinciri içindeki konumu, büyük değişimleri gösteren nicel bilgiler, dış çevreyi etkileyen unsurlar (yasal, ticari, toplumsal, çevresel ve siyasi unsurlar) yer almaktadır (Kılıç, 2018: 31). Dış çevreyi etkileyen unsurların alt ölçütleri ise paydaşların meşru ihtiyaçları, ekonomik denge, küreselleşme ve endüstri trendleri, rakiplerin güçlü ve zayıf yanları ve müşteri talebi, teknolojik değişimin hızı ve etkisi, nüfus ve demografik değişimler, insan hakları, sağlık, fakirlik, eğitim vb. toplumsal konular, iklim değişikliği, ekosistem kaybı vb. çevresel zorluklar, faaliyet gösterilen yasal ve düzenleyici ortam ve siyasi ortamdır (IIRC, 2013: 24).

2. Kurumsal Yönetim: Bu içerik ögesi özetle, kurumun kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetinin mevcut kurumsal yönetim yapısı ile nasıl gerçekleştirileceğinin açıklanmasını kapsar. Bu içerik unsuruna ilişkin açıklama ölçütleri yönetim kurulu yapısı, kurumsal yönetim ilkelerine uyum, paydaşlarla ilişkiler, ilgili taraflarla yapılan işlemler ve ücretlendirme olarak bahsedilmiştir (IIRC, 2013: 25). Kurumsal yönetim içerik ögesine göre, entegre raporda, yönetimin liderlik yapısını, cinsiyete göre çeşitliliğini, beceri ve tecrübesini ve sorumluluğunu yerine getirme yetkinliğini tanımlaması gerekmektedir. Ayrıca kuruluşun stratejik karar verme süreçlerini ve stratejik yönünü belirlemeli, kuruluşun yenilikçiliğe teşvik etmek ve etkinleştirmek adına yöneticilerin, yeterli sorumluluğu üstlenmesini sağlamalıdır. (Çelik, 2019: 80, IIRC, 2013: 25).

3. İş Modeli: İşletmenin iş modelini açıklanmasını kapsar. Bir kuruluşun iş modeli, kuruluşun girdileri iş faaliyetleri yoluyla kuruluşun stratejik hedeflerini karşılamayı amaçlayan, kısa-orta ve uzun vadede değer yaratan çıktı ve sonuçlara dönüştürmede kullandığı sistemdir. Bu içerik unsuruna ilişkin açıklama ölçütleri girdiler, faaliyetler, çıktılar ve sonuçlar olarak sıralanmaktadır. İş modeli açıklamasının etkinliğini ve okunabilirliğini güçlendiren özellikler ise iş modelinin temel öğeleri hakkında net bir açıklama, temel öğeleri vurgulayan basit bir şema ve bunu desteklemek üzere bu öğelerin kuruluş açısından ilgisi hakkında net bir açıklama, kuruluşun içinde bulunduğu koşullara uygun, mantıklı bir metin akışı, başlıca paydaşlar ile dış çevreyi etkileyen

diğer bağımlılıklar (örneğin hammadde) ve önemli faktörler hakkında açıklamadır (IIRC, 2013: 25-27).

4. Riskler ve Fırsatlar: Entegre raporlamanın bu unsuru, işletmenin değer yaratma yeteneğini risk ve fırsatların etkileyip/etkilemediğini kapsar. Bu içerik unsuruna ilişkin açıklama ölçütleri risk yönetimi anlayışı, risk ve fırsatları tespit etme, değerlendirme ve riskleri azaltma şeklinde açıklanmaktadır (IIRC, 2013: 25-27).

5. Strateji ve Kaynak Aktarımı: İşletmenin hedeflerinin nelerden oluştuğunu ve bu hedeflere nasıl ulaşılacağını kapsar. Bu içerik unsuruna ilişkin açıklama ölçütleri kısa, orta ve uzun vadeli stratejik amaçlar, amaçlara ulaştıracak stratejiler, stratejileri uygulamak için gereken kaynak aktarım planları, başarı ve hedeflere ulaşma derecesinin ölçümü olarak belirlenmiştir (IIRC, 2013: 25-27).

6. Performans: Belirlenen stratejik hedeflere ulaşma derecesini ve elde edilen sonuçların sermaye öğelerini (üretmiş sermaye, doğal sermaye, sosyal sermaye, insan sermayesi, fikri sermaye ve finansal sermaye) nasıl etkilediğini kapsar. Entegre raporlamada dünya örneklerinin incelendiği çalışmada dünya genelinde “performans” içerik öğesinin kapsamı hakkında henüz ortak bir anlayışın olmadığı ifade edilmiştir (Kaya, vd. 2016: 98). Yapılan incelemelerde bazı işletmelerin bu öğeyi finansal performans açısından ele aldığını, bazılarının ise sosyal sorumluluk ve sürdürülebilirlik performansları doğrultusunda bilgi verdiklerini belirtmişlerdir (IIRC, 2013: 25-27).

7. Genel Görünüş: İşletme stratejisini gerçekleştirirken ortaya çıkabilecek zorlukları ve belirsizlikleri, bunların iş modelini ve gelecekteki performansı nasıl etkileyeceğini kapsar. Bu içerik unsuruna ilişkin açıklama ölçütleri olası durumların yarattığı beklenti, beklentilerin kuruluşu etkileme durumu ve muhtemel kritik zorluklara ve belirsizliklere karşı teşkilatlanma olarak sıralanmaktadır (Çelik, 2019: 79).

8. Hazırlık ve Sunum Temeli: Entegre rapora dahil edilecek konuların belirlenmesini kapsar. Bu içerik unsuruna ilişkin açıklama ölçütleri önemlilik belirleme süreci, raporlama sınırı ve mali konulara ilişkin kullanılan çerçeve ve yöntemler olarak belirlenmiştir (Kılıç, 2018: 33).

Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi (UERÇ) kapsamında bir diğer önemli unsurda içerik öğeleridir. Bu çerçevede, işletmenin mevcut yaşamına ilişkin genel bir anlayışı kapsamlı bir şekilde sunacak içerik öğelerine yer verilmektedir. İçerik öğeleri, işletmenin faaliyetlerinin, sosyal, ekonomik ve çevresel ilişkilerini içeren, kurumun stratejisini ve değer yaratma hikayesini sunan önemli bir kılavuz yapıdır. Entegre raporlamanın içerik öğeleri ve onları oluşturan sorular Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. İçerik Öğeleri ve Açıklayıcı Sorular

İçerik Öğeleri	Ögeyi Açıklayıcı Soru
Kurumsal Görünüm ve Dış Çevre	İşletme ne yapar ve faaliyet gösterdiği koşullar nelerdir?
Kurumsal Yönetim	İşletmenin yönetim yapısı, kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini nasıl destekliyor?
İş Modeli	Kuruluşun işletme modeli nedir?
Riskler ve Fırsatlar	İşletmenin kısa, orta ve uzun vadede değer yaratma kabiliyetini etkileyen belirli riskler ve fırsatlar neler ve organizasyon bunlarla nasıl başa çıkmaktadır?
Strateji ve Kaynak Aktarımı	İşletme nereye gitmek istiyor ve oraya nasıl ulaşmayı planlıyor?
Performans	İşletme dönem içinde stratejik hedeflerini ne ölçüde yerine getirmekte ve sermayelerin etkileri açısından sonuçları nelerdir?

Kaynak: Lipunga, 2015: 134, Alagöz vd., 2018: 436-437

Entegre raporlama Tablo 1’de belirtilen temel unsurları içeren bir süreçten sonra gerçekleşmektedir. İşletmelerin yüksek finansal performans göstermelerinin entegre rapor hazırlamalarını etkileyip/etkilemediği veya entegre rapor hazırlayan işletmelerin sonraki dönemlerde bilgi kullanıcıların artan yatırımlarıyla finansal performans düzeylerinin yükselmesi araştırılması gereken ve cevap aranan önemli sorulardır. Bu sorular üzerine hazırlanan akademik çalışmalarda kullanılan finansal performans ölçütleri üzerine kısa bir açıklama yapmak, akademik çalışmaların değerlendirilmesinde faydalı olacaktır.

Türkiye’de entegre raporlama çalışmaları dünyadaki gelişime göre biraz daha hızlı ilerlemektedir. Türkiye’de entegre raporlamayla ilk ilgilenen sivil toplum kuruluşlarıdır. Bunlardan birincisi, IIRC iş birliği ile “Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD) ve Türkiye Kurumsal Yönetim Derneği (TKYD) önderliğinde Entegre Raporlama Platformu kurulmuştur (Topcu ve Korkmaz, 2015: 7). Daha sonra 2011 yılında bu iki derneğin ortak çalışmasıyla “Entegre Raporlama” hakkında farkındalık oluşturulmaya çalışılmıştır.

Türkiye’de Entegre raporlamayla ilgili en önemli çalışmaların başında ise 2015 yılında TÜSİAD (Türkiye Sanayici İşadamları Derneği) tarafından hazırlanan “Kurumsal Raporlamada Yeni Dönem: Entegre Raporlama” adlı rehber olmuştur. Bu rehberin ve entegre raporun tanıtılması amacıyla düzenlenen konferansın ardından ilgili taraflarca 2017 yılında Entegre Raporlama Türkiye Ağı (ERTA) kurulmuş ve çeşitli bilim insanlarıyla birlikte “Türkiye’de Entegre Raporlama Mevcut Durum Paydaşların Algı ve Beklentileri” adlı raporu 2019 yılında yayımlamıştır (Aras vd, 2019: 1-3).

2.3.Finansal Performans Kavramı

İşletmelerin başarısının en önemli göstergesi kar elde etmesidir. Dolayısıyla en temel başarı ölçütü kar tutarı ve bu tutarın oran haline getirilmiş şekli “karlılık” kavramıdır. Başarı ölçütü ya da başarı olarak da adlandırılan kavramın bir diğer karşılığı da “performans”dır. Türk Dil Kurumu (TDK)’ye göre performans Fransızca bir kökenli bir kelime olup, “başarım” anlamındadır (www.tdk.gov.tr).

Finansal performans esasında “sayısal olarak ifade edilebilen” başarı ölçümü kavramı kastedilmektedir. Dolayısıyla finansal performans kavramı bir ölçütten ve bir ölçüm işleminden bahsetmektedir. Akademik çalışmalarda kullanılan “Finansal performans” ölçütleri genellikle muhasebe temelli ölçütler ve piyasa temelli ölçütler olmak üzere iki grupta ortaya çıkmaktadır.

Tablo 2. Finansal Performans Ölçütlerinin Sınıflandırılması

FİNANSAL PERFORMANS ÖLÇÜTLERİ					
Piyasa Temelli Performans Ölçütleri			Muhasebe Temelli Performans Ölçütleri		
Tobin Q: Piyasa Değeri +Toplam Borçlar Toplam Varlıklar	Piyasa Katma Değer: Toplam Değer – Yatırılan Toplam Sermaye	Brüt Kar Marjı: Brüt Satış Karı *100 Net Satışlar	Net Kar : Dönem Net Karı *100 Net Satışlar	Özsermaye Karlılık: Dönem(Net) Karı *100 Özsermaye	Yatırılan Sermaye Karlılık: (1-Vergi Oranı) Yatırılan Sermayenin Defter Değeri t-1
Piyasa Değeri / Defter Değeri: Hisse Senetlerinin Piyasa Değeri Hisse Senetlerinin Defter Değeri	Fiyat-Kazanç: Hisse Senedi Başına Düşen Kar Payı Hisse Senedinin Borsa Fiyatı	Faaliyet Karı: Faaliyet Karı *100 Net Satışlar	Aktif Karlılık: Dönem (Net)Karı *100 Aktif Toplamı	Hisse Başına Kar: Dönem (Net) Karı Hisse Senedi Sayısının Ortalaması	

Kaynak: (Akgüç, 1995: 398, Akdoğan ve Tenker, 1998: 627-636, Çabuk ve Lazol, 2011: 214, Şenol ve Ulutaş, 2018: 87-90, Öztürk, 2004: 356).

Tablo 2’de literatürde en çok kullanılan finansal performans ölçütleri hem piyasa temelli hem de muhasebe temelli olarak gösterilmiştir. Piyasa Temelli Performans Ölçütleri; Tobin Q, Piyasa Katma Değer, Piyasa Değeri / Defter Değeri, Fiyat-Kazançtır. Muhasebe Temelli Performans Ölçütleri; Brüt Kar Marjı, Net Kar, Özsermaye Karlılık, Faaliyet Karı, Aktif Karlılık, Hisse Başına Kar, Yatırılan Sermaye Karlılıktır.

3.Entegre Raporlama ve Finansal Performansla İlgili Çalışmalar

Entegre raporlama son yıllarda literatürde oldukça yer almış olup, birçok çalışmaya da konu olmuştur. Sürdürülebilirlik ve finansal performansı inceleyen ampirik pek çok çalışma olmasına rağmen elde edilen bulguların birbirlerinden farklı olması sebebi ile bu ilişki tam olarak anlaşılammıştır. Bu konuda entegre raporlamayla ilgili sürdürülebilirlik finansal performansı olumlu yönde etkilemekte midir? Yoksa finansal olarak güçlü işletmeler, tüketiciler ve denetleyici kurumlar nezdinde itibar kazanmak amacıyla mı sürdürülebilirliğe yatırım yapmaktadır? bu temel soruların cevaplarıyla ilgili çalışmaların çeşitli boyutlardan ele alınmasına devam edileceğini düşünülmektedir (Uşar, 2017: 1-3).

Çalışmada son 10 yılda entegre raporlamaya uygunluk ve finansal performansla ilişki olan 48 adet akademik çalışma (29 makale, 2 adet bildiri, 4 adet doktora tezi, 13 adet yüksek lisans tezi) mevcuttur.

Çalışmada ele alınan 48 adet çalışma “Google Scholar” ve Ulakbim Veri tabanı aracılığıyla, anahtar kelime taratma şeklinde elde edilmiştir. Türkçe kaynaklar için akademik çalışmanın başlığı veya anahtar kelimelerinde “Entegre Raporlama” ve “Finansal Performans” İngilizce çalışmalarda “Integrated Reporting “ ve “Financial Performance” anahtar kelimeleriyle taratma yapılmıştır.

Çalışmada son 10 yıl dışında başka bir kısıt kullanılmamış olup, yapılan taramanın güncel olması için 10 yıl gibi bir zaman kısıtı konulmuştur. Google Scholar Üzerinden “Entegre Raporlama” anahtar kelimesiyle 273 adet çalışma bulunmuş olup (teorik çalışmalar dahil), bu çalışmaların başlıklarında ve içeriklerinde “Finansal Performans” anahtar kelimesiyle tekrar taratma yapılarak 105 çalışmaya ulaşılmıştır.

Belirlenen kısıtlar çerçevesinde bulunan çalışmalar son 10 yıldan geriye doğru incelenmiş olup özellikle ampirik olan çalışmalar araştırma kapsamına dahil edilmiştir (29 makale ve 2 bildiri filtrelenmiştir).

Ulakbim Tez Veri tabanında da, benzer bir yol izlenmiş tez başlık ve anahtar kelimelerinde (gelişmiş tarama seçeneğiyle), “Entegre Raporlama” ve “Finansal Performans” anahtar kelimeleri ile taratılarak, son 10 yıldan geriye doğru ampirik çalışmalar dikkate alınarak çalışmalar seçilmiştir. Tez isminde “Entegre Raporlama” yazan 17 tez çalışması elde edilmiş olup, bunların tamamı araştırma kapsamına alınmıştır.

Entegre raporlamaya uygunluk ile yapılan çalışmalar tarandığında yöntem olarak hemen hemen tüm çalışmalarda nitel bir araştırma yöntemi olan “İçerik Analizi”nin kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca entegre raporlamaya uygunluk çalışmalarında Güney Afrika kapsamında olup, Borsa işletmeleri ve finansal sektöre yönelik (banka ve sigorta kuruluşları) çalışmaların çoğunluğunda dikkat çekmektedir. Entegre raporlamaya uygunluk konusu ile ilgili “Örnek Olay” yönteminin kullanıldığı çalışmalarda son on yılda epey artış gösterdiği görülmüştür. Özellikle Türkiye’de Entegre raporlama yapan Çimsa ve Garanti Bankası örnek olay incelemeleri önem arz etmektedir. Zaman içerisinde entegre raporlama konusu, literatürde çeşitli yazarlar tarafından ele alındıkça bu konunun farklı konularla olan ilişkilerine de değinilmeye başlanmıştır. Bunların başında “Finansal Performans” konusu gelmektedir. Finansal performans çalışmalarının neredeyse tamamı entegre raporlamaya uygunluk

çalışmalarıyla bağlantılıdır. Bu çalışmalarda regresyon ve korelasyon gibi ilişkiler ve etkiyi ölçen istatistiksel testler kullanılmıştır. Dolayısıyla, entegre raporlamaya uygunluğu ölçen skorların bu çalışmalarda finansal performans göstergeleriyle karşılaştırmasında belli modeller içinde kullanılması da önem arz etmektedir. Entegre raporlama ve finansal performans üzerinde yapılan akademik çalışmaların önemli bir kısmını da lisansüstü tezler (4 adet doktora tezi, 13 adet yüksek lisans tezi) oluşturmaktadır. Yükseköğretim Kurulu “Ulusal Tez Merkezi” Bilgi ağında tarama yapılarak, Türkiye’de Entegre Raporlama konusuyla ilgili çok sayıda lisansüstü çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmaların, büyük bir kısmı yüksek lisans çalışmalarından oluşurken, çok azı doktora çalışmasıdır. Çalışmaların ortak noktalarında “entegre raporlamaya uygunluk” konusu yer almaktadır. Özellikle sürdürülebilirlik ve kurumsal sosyal sorumluluk konularında yazılan tezler de bu taramaya dahil edilecek olunursa, Türkiye’de entegre raporlamaya ilgili önemli düzeyde bir teorik altyapının olduğu söylenebilir. Ayrıca yapılan çalışmalar Borsa İstanbul’da işletmeler üzerine olmakta ve çoğunlukla içerik analizinin ve regresyon analizinin tercih edildiği çalışmalar olduğu görülmüştür.

Çalışmada ele alınan 48 çalışmanın değerlendirmesi aşağıda sunulmuştur.

Artiach, vd. (2010), Dow Jones Sürdürülebilirlik endeksi kapsamında kurumsal sürdürülebilirliğin performans (KSP) belirleyicilerini ortaya koymak olarak belirlenmiş olan çalışmada, istatistiksel analiz tekniklerinden korelasyon analizi ve çok değişkenli regresyon analizi kullanılmıştır. KSP yüksek olan işletmelerin önemli ölçüde daha büyük ölçekli işletme olduğu, geleneksel işletmelere göre daha yüksek büyüme ve daha yüksek özkaynak getirisine (ROE- (Return on Equity) sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca KSP ile ROE arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu bu işletmelerin diğer işletmelerden daha fazla serbest nakit akışı ya da daha düşük kaldıraç oranının olmadığı tespit edilmiştir.

Dumitru, vd. (2013), UERÇ Romanya’da bir yazılım (Indra) işletmesinin raporlamasının uygunluğunu incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, Indra’nın entegre raporunun, örgütün strateji, yönetim, performans ve gelecek planlarının kısa, orta vadede bazı eksikliklerin olduğu, uzun vadede ise entegre raporlama düşüncesine uygun düzenlemelerin olacağı tespit edilmiştir.

Aceituno, vd. (2014), Entegre raporlarda, sürdürülebilirlik raporlarının ve finansal raporların açıklayıcı faktörlerinin neler olduğunu ortaya koymaya çalışmışlardır. Yöntem olarak, çok değişkenli regresyon analizi ve açıklayıcı faktör analizi kullanılmıştır. İşletmenin büyüklüğü ile entegre rapor düzenleme arasında olumlu bir ilişkinin olduğu öne sürülmüştür. Bunun yanı sıra işletmenin kârlılığı ile entegre işletme raporu arasında da pozitif bir ilişki olduğu belirtilmiştir.

Başar (2014), BİST Kimya Sektöründeki işletmelerin sosyal sorumluluğu ile finansal performans arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Kurumsal sosyal sorumluluk göstergesi için Küresel raporlama girişim göstergeleri ile korelasyon analizi kullanılmıştır. BİST Kimya sektöründe faaliyet gösteren işletmeler açısından işletmelerin sosyal sorumluluk açıklamaları ile hisse başına kazanç tutarları arasında ters yönlü bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buna göre sosyal sorumluluk faaliyetlerinden dolayı işletmelerin çeşitli maliyetlere katlandığı ve bu durumun diğerlerine göre ekonomik açıdan dezavantajlı konuma getirdiğini ve zayıf da olsa finansal performans arasında ters bir ilişkiyi doğurduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Churet ve Eccles (2014), Entegre raporlama (ER) ve kalite yönetimi arasındaki ilişkiyi ve ER ile finansal performans arasındaki ilişkinin aynı olup olmadığını araştırmak çalışmanın amacı olarak belirlemiştir. Çalışmada yöntem olarak Robecco SAM adlı yatırım uzmanının işletmenin faaliyet raporlarına yönelik Kurumsal sürdürülebilirlik değerlendirmeleri kullanılarak nitel araştırma yapılmıştır. Finansal performans ölçütü olarak yatırılan sermayenin

getirisi kullanılmış (ROIC-Return on Invested Capital) fakat entegre raporlama ile arasında bir korelasyon bulunamamıştır.

Özçelik, vd. (2014), Kurumsal sosyal sorumluluk ile finansal performansı arasındaki ilişki Borsa İstanbul 100 endeksinde yer alan işletmelerin 2010-2012 yılları arasındaki verileri esas alınarak araştırılmıştır. Yöntem olarak lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda, işletme büyüklüğü ile kurumsal sosyal sorumluluk arasında anlamlı bir ilişki bulunmuş ancak finansal performans, risk, ortaklık yapısı ile kurumsal sosyal sorumluluk arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunamamıştır.

Lipunga (2015), Malavi gibi gelişmekte olan ülkelerde ER seviyesi incelenmiş olup, yöntem olarak Malavi Borsasındaki işletmelerin yıllık faaliyet raporlarının Entegre Raporlama Endeksi (Integrated Reporting Index-IRI) kullanarak içerik analizi yoluyla değerlendirilmesidir. Çalışma sonucuna göre ER'ye uygunluk değerlendirmesi 0.43'lük bir ortalama çıkmış olup, IRI'ya göre 0.57'lik (1-0,43) bir ER boşluğu ortaya koymuştur. Bu durum işletmelerin ER'ye doğru bir şekilde ulaşması gerektiğini ve Malavi Borsasındaki işletmeler arasında ER'yi teşvik etmek için daha fazla çaba gösterilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Nwobu (2015), Kurumsal performansın muhasebe temelli ölçütü kullanarak kurumsal sürdürülebilirlik raporlamasının belirleyicileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Çalışmada Nijerya'daki 8 bankanın yıllık faaliyet raporları incelenmiştir. İki boyutlu içerik analizi yöntemi ve korelasyon analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya göre, sürdürülebilirlik raporlama endeksi ile vergi sonrası kâr arasında küçük bir pozitif korelasyon saptamıştır. Çalışma da aynı zamanda sürdürülebilirlik raporlama endeksi ve hissedarlar fonu arasında 0,18 ile küçük bir pozitif korelasyon bulunmuş, aynı zamanda sürdürülebilirlik raporlaması ile karlılık arasındaki ilişkinin, kurumsal performansın muhasebe temelli ölçütünü kullanarak teoriye de katkıda bulunmuştur.

Turturea (2015), Danimarka'da sağlık sektöründe hizmet veren NovoNordisk işletmesinin finansal performansı ve hisse fiyatı üzerinde entegre rapor hazırlamanın etkisi araştırılmıştır. Çalışmada tek bir işletme üzerinde örnek olay yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda ise 1993–2003 yılları arasında işletmenin hazırlamış olduğu sosyal sorumluluk raporları işletmenin finansal performansına ve hisse senedi fiyatına etki yapmadığı, ancak 2004–2014 yılları arasında yayınlamış olan entegre raporları işletmenin finansal performansı ve hisse senedi fiyatı üzerinde pozitif etki oluşturdu sonucuna ulaşılmıştır.

Barth, vd. (2016), Entegre Rapor Kalitesinin (IRQ) hisse senedi likiditesi, işletme değeri, beklenen gelecekteki nakit akışı ve sermaye maliyeti ile ilişkili olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmada çok değişkenli regresyon analizi kullanılmıştır. Güney Afrika Menkul Kıymetler Borsasında 2011-2013 yılları arasında entegre raporlama düzenleyen 224 işletmeyi incelenmiştir. İncelemenin sonucunda entegre raporlama kalitesinin işletme değeri (Tobin Q ile ölçülen) ve gelecekte beklenen nakit akışı ile pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bernardi ve Stark (2016), İşletmelerin çevresel, sosyal ve yönetim açıklamalarının entegre raporlamaya etkileri incelenmiştir. Güney Afrika'da 40 işletmenin 2008 ve 2012 yılları arasındaki 4 yıl boyunca açıklamış oldukları bilgiler üzerinde Panel Veri Analizi yöntemi kullanılmıştır. Örnekleme yer alan işletmelerin çevresel, sosyal ve yönetsel bilgilerinin yanında hisse başına fiyat, toplam varlıklar, toplam kaynaklar ve net kar bilgilerini incelemişlerdir. Bu incelemeler sonucunda entegre raporlama uygulayan bazı sektörlerde işletmelerin performanslarında artış olduğu tespit edilmiştir.

Kaya, vd. (2016), Farklı ülkelerdeki ER uygulamaları incelenmiş olup, mevcut raporlama anlayış hakkında fikir vermek amaçlamıştır. Çalışmada 13 ayrı ülkedeki ER uygulamaları incelenmiş ortak noktalar ve farklılaşan hususlar belirlenmiştir. Buna göre,

“entegre rapor veya yıllık entegre rapor” adının kullanıldığı, raporların yaklaşık, 300 sayfa olduğu, UERÇ içerik öğeleri ve diğer nitel özelliklerin, finansal raporlarla birlikte veya sürdürülebilirlik raporlarıyla birlikte sunulduğu tespit edilmiş olup, ayrıca “değer yaratma”, “performans” ve “sermaye öğeleri” konusuna yönelik ortak bir anlayışın olmadığı belirlenmiştir.

Lee ve Yeo (2016), Güney Afrika'da Borsa'da listelenen işletmelerden örnek kullanarak, ER yapan işletmelerin, bu raporlamayı yaptıktan sonraki dönemdeki işletme değerleri arasındaki ilişki incelenmiştir. TobinQ işletme değeri ölçütü kullanılarak, çok değişkenli regresyon analizi kullanılmıştır. ER skoru hesaplanmış bu değer regresyon modelinde birçok finansal ve finansal olmayan gösterge ile birlikte açıklayıcı değişken olarak kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, işletme değerlemesinin ER açıklamaları ile pozitif ilişkili olduğu tespit edilmiş olup, yüksek maddi varlıklara sahip olmayan işletmelerde de ER'nin bilgi ortamını iyileştirdiği görülmüştür. Ayrıca, daha yüksek dış finansman ihtiyacı olan işletmelerde ER skorunun daha yüksek olduğu, ER skoru yüksek işletmelerin borsa ve muhasebe performansı açısından daha iyi performans gösterdiği tespit edilmiştir.

Lozano ve Valencia (2016), Çalışmanın amacı sürdürülebilir bir ekonomi için sanayi işletmelerinin UERÇ'nin rehber ilkelerine ne ölçüde uymakta olduğunu tespit edilmesi olarak belirlenmiştir. Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamına alınan işletmelerin rehber ilkeleri ele alma çabalarına rağmen, özellikle “kısıklık” ilkesi ile ilgili olarak daha fazla çalışma yapmaları gerektiği ifade edilmiştir.

Needles, vd. (2016), Finansal performansı yüksek olan işletmelerin entegre raporlama ve sürdürülebilirlik raporlamasında yüksek bir performans gösterip göstermediği araştırılmıştır. Yöntem olarak, Compustat Veri tabanından UERÇ'ye göre raporlama yapan işletmeler, Küresel Raporlama Girişimine (KRG) göre raporlama yapan işletmeleri ve Yüksek Performanslı İşletmeler (YPI) arasında matrisler aracılığıyla karşılaştırmalar yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda UERÇ işletmeleri ve KRG işletmelerinin genellikle YPI'nin sahip olduğu yüksek finansal performans ölçütlerini karşılamadığına ulaşılmıştır. Entegre raporlama ve sürdürülebilirlik raporlama matrisine dayanarak, YPI'nin sürdürülebilirlik ve entegre raporlama uygulamalarında KRG işletmelerine kıyasla eşit performans sergilediğini, ancak hem YPI hem de KRG'nin bu uygulamalarda UERÇ işletmelerinden daha düşük olduğu gösterilmiştir. Ayrıca, ABD işletmelerinin ABD dışındaki işletmelere kıyasla sürdürülebilirlik raporlarında ve entegre raporlarda daha az bilgi açıklandığı ifade edilmiştir. Genel olarak, her üç grupta da entegre raporlama ve sürdürülebilirlik raporlaması standartlarına tam olarak uyulmadığı görülmüştür.

Akyüz ve Yeşil (2017), Borsa İstanbul sürdürülebilirlik endeksine kayıtlı üretim sektöründe faaliyet gösteren 19 İşletmenin 2011-2015 yıllarına ait verileri analiz edilip, finansal performansları incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda, SPK'dan yetkili derecelendirme kuruluşlarının kurumsal yönetim uyum notları dikkate alınmış ve en yüksek not sahip işletmenin Aksa Akriyel Kimya Sanayi A.Ş., en düşük not sahip olan ise İhlas Ev Aletleri San.Tic.A.Ş.'ye ait olduğu tespit edilmiştir. İhlas Ev Aletleri işletmesinin oran analizine göre finansal performansı ise diğer işletmelere göre nispeten olumsuz olarak hesaplanmıştır.

Dereköy (2018), Entegre raporlama içerikleri, UERÇ uygunluğunu analiz etmek ve entegre raporlamanın geliştirilmesine yönelik öneriler getirilmiştir. Çalışmada örnek olay yöntemiyle ÇİMSA A.Ş. entegre raporu incelenmiştir. Çalışmada entegre raporlamaya uygunluğu tespit edilirken içerik analizi kullanılmıştır. Çimsa AŞ'nin düzenlediği entegre rapor UERÇ bağlamında analiz edilmiştir. Buna göre, sunulan bilgilerin, büyük oranda UERÇ kapsamında içerik öğeleri ile uyumlu olduğu ancak, raporun standart bir şekle sahip olmadığı tespit edilmiştir. Bunun yanında, entegre rapor uygulamalarında en az bilgi verilen içerik öğesi

unsurunun değer yaratma sürecinin sermaye öğeleriyle ilişkilendirilerek açıklanması, olduğu görülmüştür.

Düzer ve Önce (2017), Sürdürülebilirlik raporu yayınlayan ve yayınlamayan işletmelerin finansal performansına etkisini ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışmada gruplar arasındaki farkı tespit etmek için Bağımsız iki örnek t-testi, Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre aktif karlılığın ve özkaynak karlılığının, sürdürülebilirlik raporu yayınlayan işletmelere oranla daha yüksek çıktığı, F/K (fiyat /kazanç) oranında ise tam tersi durum söz konusu olduğu görülmüştür. PD/DD (piyasa değeri/defter değeri) oranlarında ise anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Yüksel ve Aracı (2017), Hizmet işletmelerine ait raporların entegre raporlama ilkeleri ile uyumunu, yasal sistem ve sürdürülebilir rekabet endeksi ülke sıralamasının entegre rapor hazırlama eğilimi üzerindeki etkisini incelemek, analiz sonuçlarının endüstri işletmelerine ait analiz sonuçları ile karşılaştırılması hedeflemiştir. Çalışmada içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda örneklem içindeki raporların büyük çoğunluğunun UERÇ açıklanan içerik öğelerine uygun olarak hazırlandığını, ancak yasal sistem ve sürdürülebilir rekabet endeksi ülke sıralamasının işletmelerin entegre rapor hazırlama eğilimi üzerinde bir etkisi olmadığına ulaşılmıştır.

Wen ve Heong (2017), Malezya’da 2012-2015 yılları arasında halka açık ilk 50 işletmenin, entegre raporlama uygulamasının finansal performansına potansiyel katkısı araştırılmaya çalışılmıştır. Çalışma IIRC çerçevesindeki sekiz (8) içerik öğesi unsuru finansal performans ile ilgili olarak ER benimsenme oranını tahmin etmek amacıyla incelenmiş olup, yöntem olarak 0-1 şeklinde kodlanan içerik analizi, korelasyon ve çok değişkenli regresyon analizi kullanılmıştır. Yapılan istatistiksel analize göre, sekiz (8) içerik öğesinden dördü (4), “yönetişim, iş modeli, riskler-fırsatlar ve performans açıklamasının” finansal performanslar üzerinde önemli olumlu etkileri olduğunu gösterdiği sonucuna varılmıştır. Çalışmanın bulgusu olarak, entegre raporlamanın işletmelere dalgali bir piyasada iş dayanıklılığının ve rekabet gücünün korunmasına olan katkısı vurgulanmıştır.

Albetairi, vd. (2018), Sigorta işletmesinin entegre rapor uyumu ve finansal performans arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çalışmada Bahreyn borsasında işlem gören 5 sigorta işletmesinin 2012-2015 yıllarına ait verilerini kullanarak entegre rapor uyumu ve finansal performans arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak için regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda entegre raporlama içerik öğelerinden olan iş modeli, strateji ve kaynak tahsisine dair açıklamalar ile finansal performans arasında pozitif bir ilişki, entegre raporlama içerik öğelerinden olan risk ve fırsatlara dair açıklamalar ile finansal performans arasında negatif bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir.

Arslan, ve Özkan (2018), BİST Sürdürülebilirlik Endeksinde yer alan işletmeler açısından ER uygulamalarına ait durum tespitinin yapılması amaçlanmıştır. Çalışmada anket yöntemiyle veri toplanmış ve değerlendirme yapılmıştır. Bu doğrultuda BİST Sürdürülebilirlik Endeksi içinde yer alan 29 işletmeye anket uygulaması yapılmıştır. İşletmelerin ER ile ilgili dünya genelinde gerçekleştirilen gelişmeleri takip ettikleri ve ER uygulamasının kendileri için sağlayacağı faydaların farkında oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Kılıç (2018), Entegre rapor yayınlayan işletmelerin entegre raporları ve sürdürülebilirlik endeksinde yer alan işletmelerin 2016 yılı faaliyet raporları UERÇ kapsamında incelenmiştir. Çalışmada, içerik analizi kullanılmış olup, ER’nin UERÇ ile uyumlu hazırlanmakla birlikte içerik öğeleri açısından eksiklikler olduğu faaliyet raporlarının ise entegre raporlama ilkelerini tam olarak kapsamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu raporların içeriğinde GRI G4 sürdürülebilirlik raporlaması kılavuzuna da paralellik sağlanarak sürdürülebilirlik

raporlamasını kapsar şekilde hazırlanmıştır. Ayrıca bazı entegre raporların finansal durum açıklamalarını, bağımsız denetim raporlarını ve özet bir şekilde de olsa sürdürülebilirlik raporlarını kapsadığı görülmüştür.

Yüksel (2018a), BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'nde yer alan işletmelerin 2016 yılına ait yıllık faaliyet raporları UERÇ'ye göre raporlamaya uygunluğu tespit edilmeye, hesaplanan entegre raporlama skoru ve içerik öğeleri skorları ile kurumsal yönetim derecelendirme notları karşılaştırılarak kurumsal yönetim ilkeleri ile entegre raporlama ilkeleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmada yöntem olarak 0-1-2 kodlanan içerik analizi ve sonrasında korelasyon analizi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, entegre rapor skoru ile kurumsal yönetim derecelendirme, hisse sahipleri derecelendirme, kamu aydınlatma derecelendirme, menfaat sahipleri derecelendirme, yönetim kurulu derecelendirme notları arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir.

Yüksel (2018b), Çalışmanın amacı, Katılım Bankalarının entegre raporlama skorları arasında farklılık olup olmadığını, katılım bankalarının entegre raporlama skorları ile çeşitli finansal oranlar arasındaki ilişkiyi incelemek olarak belirlenmiştir. Türkiye ve Güney Afrika'da faaliyet gösteren katılım bankalarının entegre raporlama skorları ile işletme büyüklükleri, varlık devir hızları, net kar/satış oranları, özkaynak karlılıkları, aktif karlılıkları, finansal kaldıraç oranları ve borç/özkaynak oranları arasındaki ilişkiyi tespit etmektir. Yöntem olarak, içerik analizi ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda entegre raporlamada Türkiye ve Güney Afrika arasında farklılık olduğu, 2015 ve 2016 yıllarında işletmelerin ER skorları ile işletme büyüklükleri arasında, 2016 yılında entegre raporlama skorları ile varlık devir hızları arasında pozitif ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna karşılık, entegre raporlama skorları ile karlılık oranları ve finansal yapı oranları arasında herhangi bir ilişkiye rastlanamamıştır.

Şahin (2018), Çalışmada ER yayınlamanın işletmelerin karlılığına ve yatırımcı davranışlarına etkisinin olup olmadığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada işletmelerin rapor öncesi ve rapor sonrası dönemlerin karşılaştırıldığı iki örnek t-testi yapılmıştır. Araştırmada yapılan analizler sonucunda karlılık ve getiri oranları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Türkiye'deki işletmelerin ER konusuna gereken önemi vermediği, ER konusunda teşviklerin sağlanması, yaptırımların belirlenmesi ve konuyla ilgili farkındalığı arttırmaya yönelik çalışmaların sayıca fazlalaşmasıyla ER sayılarının artacağı, böylece karlılığı ve yatırımcı davranışlarını da zamanla olumlu yönde etkileyeceği tahmin edildiği ifade edilmiştir.

Öztürk (2019), ER yaklaşımı hakkında bilgi verilerek, mevcut gelişmeler ortaya koyulmuştur. Çalışmada yöntem olarak Garanti Bankası'nın 2017 yılı ER incelenmiştir. Garanti Bankası'nın 2017 yılına ait ilk entegre faaliyet raporu IIRC tarafından yayımlanan UERÇ'siyle uyumlu olduğu belirlenmiştir. Dünya'da olduğu gibi Türkiye'de de ER gelişme aşamasında olup, ER'ya geçişin sağlanmasına yönelik çalışmalar devam ettiği vurgulanmıştır.

Eskin (2019), Borsa İstanbul'da Ulaşım Endeksinde yer alan işletmelerinin faaliyet raporlarının ER'ye uygunluğu araştırılmıştır. Çalışmada "içerik öğeleri" açısından analiz yapılmış olup, sonuçta işletmelerin iş modeli öğesinin değer yaratma sürecini tam olarak ifade etmediği, performans öğesinin sermaye unsurlarının bütününe kapsamadığı, hazırlık ve sunum öğesinin içeriğine yönelik bilginin nasıl elde edilip sunulduğu konusunda yeterli bilgi olmadığı, diğer beş içerik öğesi hakkında yeterli bilgi olduğu tespit edilmiştir.

Mio, vd. (2020), İtalya'da listelenen en önemli işletmelerden biri olan Generali'nin ER'yi nasıl uygulandığı araştırılmıştır. Çalışmada örnek olay yöntemiyle ER yaklaşımının Sürdürülebilirlik Raporlaması (SR)'dan farklı olup olmadığını içerik analiziyle incelenmiştir. ER yaklaşımı altında farklı konuların önemliliğini ölçmeyi sağlayan içerik analizi temelinde

yenilikçi bir metodolojik yaklaşım önermekte olduğu, ER ve SR'nin önemlilik yaklaşımlarının doğası gereği farklı olduğunu ifade edilmiştir.

Marrone ve Oliva (2020), Güney Afrika'daki 65 işletmenin düzenledikleri ER'ın UERÇ uygunluk düzeylerini araştırılmıştır. Çalışmada çok değişkenli regresyon ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Sonuçlara göre Güney Afrikalı işletmelerin UERÇ'ye yüksek düzeyde uyum sağlayan ER sunduğunu görülmüştür. İkinci olarak, belirleyicilerin analizi, işletme büyüklüğü, işletme karlılığı ve finansal kaldıracın ER'ın IIRC gerekliliklerine uygunluk seviyesini nasıl olumlu etkilediğini gösterilmiştir.

Yüksel ve Kayalı (2020), BİST Banka Endeksinde entegre raporlama ilkelerine uygun raporlama yapan ve yapmayan işletmelerin finansal performansları incelenmiştir. Çalışmada TOPSİS yöntemi kullanılmıştır. 2017 yılında entegre rapor hazırlamış olan Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin beşinci sırada, Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'nin yedinci sırada; 2018 yılında ise entegre rapor hazırlayan Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.'nin ilk sırada, Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin ikinci sırada, Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.'nın üçüncü sırada yer aldığı görülmüştür.

Entegre Raporlama ve Finansal Performans Arasındaki İlişki Üzerine yayınlanan 4 adet Doktora çalışmasının değerlendirilmesi ise şöyledir:

Küçükgergerli (2016), Uluslararası düzeyde kullanılacak entegre performansın ölçümüne ilişkin bir entegre raporlama endeksi oluşturmak ve işletmelerin hisse senedi değeri ile entegre performansı arasındaki ilişkiyi ölçmek amaçlanmıştır. Çalışmada BİST Ulusal 100 Endeksi'nde işlem gören imalat işletmeleri ile payları BİST'te işlem gören bankalar ve özel finans kurumlarına yönelik olarak 2010-2014 yıllarını kapsayan 5 yıllık bir dönem için entegre raporlama endeks notları oluşturulmuştur. Çalışmada, entegre raporlama notları ile işletmelerin hisse senedi değeri ile panel veri analizine tabi tutulmuş ve anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

Yüksel (2017), Entegre raporlama ve entegre raporun incelenmesi, dünya çapında entegre raporlamanın en iyi örneklerinden seçilen entegre raporların analizi, ülkemizde entegre raporlamanın mevcut durumunun tespit edilmesi çalışmanın amacı olarak belirlenmiştir. Çalışmada yöntem olarak UERÇ Database'den alınan entegre raporlama örnekleri üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Entegre raporlamanın dünya çapında hızla kabul gördüğü; Güney Afrika, Fransa, Danimarka'da entegre rapor düzenlemenin zorunlu kılındığı gözlemlenmiş; Ülkemizde BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ndeki işletmelerin %48'inin yıllık faaliyet raporunun entegre raporlama ile uyumlu olduğu tespit edilmiştir.

Düzer (2018), Çalışmada sürdürülebilirlik performans göstergelerine ilişkin açıklamaların Finansal performans üzerine etkisi araştırılmıştır. Çalışmada, 2008-2014 yılları arasında BİST'te yer alan Küresel raporlama girişimi raporlama ilkelerine göre sürdürülebilirlik raporu yayınlayan 30 işletme incelenmiştir. Çok değişkenli regresyon analizi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre, çevresel performansa yönelik açıklanan bilgi seviyesinin varlık kârlılığı ve öz sermaye kârlılığı; sosyal performansa yönelik açıklanan bilgi seviyesinin de varlık kârlılığı üzerinde pozitif etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ekonomik, çevresel ve sosyal performansa yönelik açıklanan bilgi düzeyinin; piyasa temelli ölçüler olan piyasa değeri/defter değeri (PD/DD) oranı ve fiyat/kazanç (F/K) oranı üzerinde ise genel olarak anlamlı bir etkiye sahip olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çelik (2019), Entegre raporlamanın işletmelerin finansal performansları üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Çalışmada entegre raporlamaya uygunluk için 0-1-2 şeklinde kodlanan içerik analizi uygulanmış olup, işletmelerin sosyal, çevresel ve ekonomik performanslarını ifade eden teorik bir model üzerinden yapısal eşitlik modeli kullanılmıştır.

Entegre raporlamanın işletmelerin finansal performansları üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucuna varılmıştır

Entegre Raporlama ve Finansal Performans Arasındaki İlişki Üzerine yayınlanan 13 adet Yüksek Lisans Tezlerinin değerlendirilmesi ise şöyledir:

Uşar (2017), Kurumsal sürdürülebilirlik ve kurumsal finansal performans arasındaki ilişkiyi ortaya koymak hedeflenmiştir. Yöntem olarak lojistik regresyon yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular, ilk defa sürdürülebilirliğe yatırım yapacak işletmeler için sürdürülebilirlik yatırımlarının daha maliyetli olduğuna işaret etmektedir. İşletmelerin sürdürülebilirlik kararlarını stratejik kararlar olarak görüp, rakip işletmelerin sürdürülebilirlik kararlarını da dikkate aldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Çelebier (2018), Türkiye’de BİST Sürdürülebilirlik Endeksi’nde yer alan işletmelerin entegre raporlarda yer verilmesi istenen konular ve uygun bir entegre rapor örneğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada veri toplamada anket yöntemi kullanılmış olup, analiz yöntemi olarak parametrik olmayan Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Çalışmada sonuç olarak Türkiye’de entegre raporlarda yer alabilecek konuların ve bu konularla birlikte uygun bir entegre raporun nasıl olabileceği konusunda öneriler sunulmuştur.

Koç (2018), Çalışmada kurumsal sürdürülebilirliğin finansal performans üzerinde etkisi araştırılmıştır. Bu kapsamda Türkiye’de BİST-100 endeksinde işlem gören ve sürdürülebilirlik raporu yayınlamış olan 18 işletme ele alınmıştır. İşletmelerin sürdürülebilirlik raporu yayınlamadan önceki 3 yıllık dönem finansal oranları ile sürdürülebilirlik raporu yayınladıktan sonraki 3 yıllık dönem finansal oranları hesaplanarak bağımlı örneklem t-Test istatistik tekniği kullanılmıştır. Çalışmada yapılan analizler sonucunda kurumsal sürdürülebilirlik davranışının finansal performans üzerinde istatistiksel olarak anlamlı etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Menekşe (2018), Çalışmada kurumsal sürdürülebilirlik inovasyon ve finansal performans arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktır. 2017 yılında BİST’de işlem gören işletmelerin verileri lojistik regresyon yöntemiyle analiz edilerek söz konusu etkinin ne yönde ve nasıl olduğu incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, BİST’de işlem gören işletmelerin inovasyon ve finansal performanslarının, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi’nde yer almaları üzerinde pozitif ve anlamlı bir etkisinin olduğu, sektör değişkeninin ise etkisinin bulunmadığı görülmüştür.

Şimşek (2018), Entegre raporlamanın teorik olarak incelenmiş olup, Türkiye’de entegre raporlamanın mevcut durumunun tespit edilmiştir. Çalışmada, Türkiye’de 2016 yılına ait entegre rapor yayımlayan beş kuruluş bulunmakta olup, bu beş kuruluşün entegre raporları UERÇ içerik öğelerine uygunluğu açısından değerlendirilmiştir. Çalışmada yapılan analiz sonucu kuruluşların faaliyet gösterdikleri sektöre bağlı olarak sermaye öğelerinin ve iş modelinin farklılık gösterdiği görülmüştür. İncelenen tüm entegre raporların UERÇ içerik öğeleriyle ilgili sunulma noktasında eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.

Acay (2019), Çalışmada entegre raporlamaya yönelik işletmenin sürdürülebilirliği üzerindeki etkisine yönelik Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin (SMMM) bakış açısını ve algısını ortaya koymaktır. Kars, Ardahan, Iğdır ve Erzurum illerinde Kars SMMM Odası ve Erzurum SMMM Odası’na bağlı olarak faaliyetlerini devam ettiren 202 SMMM’ye anket uygulanmış ve entegre raporlamaya ilişkin algı düzeyleri lojistik regresyon yoluyla ölçülmüştür. Çalışmanın sonucunda, Katılımcıların entegre raporlama konusunda yeterli farkındalık oluşturulmasının faydalı olacağına ve entegre raporlarında çevresel performansın etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Aghayeva (2019), Kurumsal sürdürülebilirlik düzeyinin işletmelerin finansal performans göstergeleri üzerinde etkisini araştırılmıştır. Çalışmada veri toplamak için anket yöntemi kullanılmıştır. 175 kişiye anket uygulanarak Akbank, Anadolu Efes, Akçansa, Arçelik, Bilim İlaç, Çimsa, Eczacıbaşı, Garanti Bankası, Turkcell ve Zorlu Holding üzerinde kurumsal sürdürülebilirlik analizleri yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, Arçelik ve Eczacıbaşı ile Kurumsal Sürdürülebilirlik arasında kuvvetli bir ilişki mevcut olduğu görülmüştür. Ayrıca Arçelik ile Marka Algısı arasında da kuvvetli bir ilişki bulunmuştur.

Eldemir (2019), Türkiye’de yayınlanan entegre raporların teorik olarak incelenmesi ve entegre raporlamanın Türkiye’deki uygulanmasına ilişkin UERÇ’ne uygunluğu açısından incelenmiştir. Çalışmada, entegre raporlarının UERÇ içerik öğeleri açısından içerik analizine tabi tutulmuştur. Türkiye’de 2016-2017 yılında entegre rapor yayınlayan 10 adet işletme ve kurumların raporları incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda, her işletmenin, içerik öğelerinde yer alan maddeleri anlama şekilleri farklı olup bu doğrultuda verilen bilgilerin de içeriği işletmeler arasında farklılıklara neden olmuştur. İşletmeler, dış çevrelerini açıklama konusunda genel anlamda yetersiz kaldıkları ve özellikle siyasi ortam konusu ile ilgili yalnızca bir işletmenin açıklama yaptığı görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Hamrah (2019), Türkiye’deki Kurumsal Yönetimde öncü olan ve BİST Kurumsal Yönetim Endeksinde yer alan işletmelerin faaliyet raporlarının UERÇ içerik öğelerine uygunluğunu belirlemek istenmiştir. BİST Kurumsal yönetim endeksindeki işletmelerin 2017 yılı faaliyet raporlarının, UERÇ uygunluk derecesini belirlemek için 0-1-2 şeklinde kodlanan içerik analizi kullanılmış olup, ilişkiyi belirlemek için korelasyon analizi uygulanmıştır. Entegre Rapor İçerik Öğeleri ve Kurumsal Yönetim ilkeleri arasındaki ilişkinin zayıf pozitif korelasyon ilişkisi olduğu tespit edilmiştir.

Karaburun (2019), Çalışmada muhasebe meslek mensuplarının entegre raporlama konusundaki farkındalığını ortaya koymaktır. Çalışmada veriler İzmir ilinde muhasebe meslek mensuplarına yönelik anket tekniği uygulanarak elde edilmiştir. Bağımsız iki örnek t-testi kullanılmıştır. Çalışma sonucu, muhasebeciler entegre raporlama hakkında farkındalığa sahip olduğu ER, uygulandığı zaman olumlu sonuçları olacağına inandıklarını ifade etmişlerdir. T-testi sonuçlarına göre entegre raporlama farkındalığı, muhasebe kültürü değerlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini belirtmişlerdir.

Kaymak (2019), Çalışmanın amacı, faaliyet raporlarının entegre raporlamaya uygunluğunu belirlemektir. Çalışmada BİST Sürdürülebilirlik Endeksi’nde yer alan işletmeler ele alınmış olup, yöntem olarak 0-1-2 şeklinde kodlanan içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, endekste yer alan 38 İşletmenin entegre raporlama ilkelerine uygun raporlama yaptığı belirlenmiştir. Bu kapsamda Coca Cola İçecek faaliyet raporu entegre raporlamaya uygunluğu en yüksek rapor olarak bulunmuş olup, en düşük olan raporun ise Türk Hava Yolları’na ait olduğu belirlenmiştir.

Kutaylı (2019), Entegre raporlamanın işletme performansına etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada 2016 yılında Türkiye’de Entegre Raporlama yapan ÇİMSA San.Tic.AŞ. Raporu üzerinden oran analizi ve diğer analiz teknikleri kullanılarak performansı analiz edilmiştir. Çalışmada yapılan analizler neticesinde ÇİMSA’nın entegre rapor yayınlamaya geçtikten sonra ekonomisinde olumlu yönde bir etkisinin olmadığı anlaşılmaktadır.

Tepedelen (2019), Çalışmada entegre raporlama kavramı teorik olarak açıklandıktan sonra Garanti Bankası ve Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası’nın yayınladıkları 2016 ve 2017 yıllarına ilişkin entegre raporlar nitel analiz yöntemlerinden içerik analizine tabi tutulmuştur. Garanti Bankası ve TSKB’nin entegre raporunda UERÇ içerik öğeleri açısından tam bir uyum

içerisinde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Her iki raporun “Değer yaratma modeline” uygun bilgilere yer verdiği ifade edilmiştir.

Türkiye’de Entegre raporlamayla ilgili çalışmaların bir kısmı örnek olay yöntemiyle bankacılık sektörüne yönelik iken, büyük bir kısmı entegre raporlamaya uygunluk tespiti üzerinedir. Entegre raporlama çalışmalarının yaygınlaşmasına bağlı olarak da finansal performansla ilgili araştırmalarda yapılmaya başlanmıştır. Türkiye’deki entegre raporlama yönelik çalışmalar genel olarak değerlendirildiğinde aşağıdaki hususlar söylenebilir:

- Yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu Borsa İstanbul’da yer alan işletmeler üzerinedir. BİST’te entegre raporlama isteğe bağlı olduğu için, “entegre raporlamaya” uygunluk çalışmaları sayıca fazladır. Bu çalışmalarda “içerik analizi” yöntemi kullanılmış olup birçok işletmenin faaliyet raporunun yüksek entegre raporlama uygunluk skoru aldığı belirlenmiştir (Kaymak, 2019, Çelik, 2019).
- Türkiye’de entegre raporlamayla ilgili diğer önemli çalışmalarda gönüllü olarak entegre raporlama yapan işletmeler üzerine yapılan örnek olay çalışmalarıdır. Bu örnek olay çalışmaları “iyi uygulama örnekleri” üzerinedir. Örnek olay kapsamında ele alınan işletmeler, Çimsa AŞ, Garanti Bankası, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası BİST işletmeleridir. Bu işletmelerin entegre raporları incelenmiş ve hem rehber ilkeler açısından hem de içerik öğeleri açısından UERC’ye uygun raporlama yaptığı belirlenmiştir (Kılıç, 2018, Eldemir, 2019).
- Türkiye’de zaman ilerledikçe entegre raporlamayla ilgili raporlama yapan işletmelerin artacağı ve Borsa İstanbul’da 2020’li yıllarla birlikte Entegre raporlamaya geçişin artacağı ve bu konuda bir zorunluluğun gelebileceği söylenebilir (Altay, 2019, Acay, 2019).

4.SONUÇ

Günümüz sermaye piyasaları yeni bir döneme doğru gitmektedir. Bu yeni dönem, finansal raporlamanın sunduğu bilgilerin, işletmelerin performanslarının, yarattığı değerlerin ve sürdürülebilir olup olmadığının değerlendirilmesinde yetersiz kalabildiği bir dönemdir. Bu yetersizlik durumuna, işletme paydaşlarının ve yönetiminin işletmenin geleceğiyle ilgili değerlendirmelerinde finansal olmayan bilgilere olan talebinin artması neden olmuştur. Bu soruna çözüm olarak entegre raporlama kavramı doğmuştur.

Entegre raporlamanın yaklaşık 10 yıllık bir geçmişi olmasına rağmen birçok ülkede akademik çalışmaların merkezini oluşturmaya başlamıştır. Entegre raporlama birkaç ülke hariç dünya genelinde zorunlu bir raporlama olmadığından, bu konuyla ilgili bir geçiş süreci yaşanmaktadır. Dolayısıyla güncel olan bu konu araştırmacılar tarafından birçok farklı açıdan ele alınmaya başlamıştır. Bu konuların başında entegre raporlamanın finansal performans ile olan ilişkisi gelmektedir. Son yıllarda bu konuyla ilgili ampirik çalışmalarda bir artış gözlenmektedir.

Çalışmada entegre raporlama ve finansal performans arasındaki ilişki üzerindeki akademik çalışmalara yönelik literatür taraması sonucunda bazı tespitler yapılmıştır. Bu tespitler üç başlık halinde maddeler şeklinde özetlenebilir.

Entegre Raporlamaya Uygunlukla İlgili Çalışmaların Değerlendirilmesi

- Entegre raporlamaya uygunluk ile ilgili çalışmalar özellikle UERC’nin yayınlanmasından sonra arttığı görülmüştür. Bu çalışmaların büyük bir

bölümünde UERÇ’de yer alan rehber ilkeler ve içerik öğeleri ölçüt olarak kullanılmıştır.

- Entegre raporlamaya uygunluğun belirlenmesinde ulusal ve uluslararası çalışmalarında neredeyse tamamında nitel araştırma yöntemlerinden “içerik analizinin” kullanıldığı, bazı çalışmalarda ise örnek olay yönteminin kullanıldığı (Nova İşletmesi, Çimsa, Garanti Bankası örnekleri) tespit edilmiştir.
- Entegre raporlamayla ilgili yapılan diğer çalışmalarda temel olarak kullanılmak üzere “entegre raporlamaya uygunluk” tespitlerinin yapıldığı görülmüş olup (Lipunga, 2015; Wen and Heong, 2017; Marrone ve Oliva, 2020; Çelik, 2019; Kaymak, 2019); elde edilen entegre raporlama uygunluk skorlarına göre esas araştırmanın yapıldığı görülmüştür.

Entegre Raporlama ve Finansal Performansla İlgili Çalışmaların Değerlendirilmesi

- Entegre raporlamanın temelinde kurumsal sürdürülebilirlik, kurumsal sosyal sorumluluk kavramı yattığı için entegre raporlama ve finansal performans konusu ilk olarak bu başlıklarda ele alınmaya başlanmıştır. Bu çalışmaların bir kısmında finansal performansla olumlu yönde ilişki bulunmuşken (Artiach vd, 2010; Barth vd. 2016; Nwobu, 2015) bir kısmında da herhangi bir ilişki bulunamamıştır (Özçelik vd. 2014).
- Entegre raporlama ile finansal performans arasındaki ilişki İşletmelerin yüksek kar elde etmesinin topluma fayda sunma isteği ve kabiliyeti artırıp, elde edilen yüksek karlar, sosyal ve toplumsal faaliyetleri (finansal olmayan faaliyetleri) destekleyebilir. Bu durumda dolaylı bir şekilde işletme tarafından topluma rapor sunulmak istenebilir. Bu durum entegre raporlamayı beraberinde getirecektir. Bu bağlamda yapılan çalışmalar, entegre raporlama yapan işletmeler grubu ile entegre raporlama yapmayan işletmeler grubu arasındaki finansal oranlar (performans göstergelerinin) açısından istatistiksel olarak farkların araştırıldığı çalışmaların yanında (Aceituno vd, 2014; Düzer ve Önce, 2017) ER öncesi ve ER sonrası durumun karşılaştırıldığı çalışmalarda yapılmıştır (Şahin, 2018).
- Genel olarak entegre raporlama ve finansal performans arasındaki ilişkiye yönelik çalışmalarda çoğunlukla muhasebe temelli performans ölçütleri kullanılmasına (Albetairi vd, 2018; Churet ve Eccles, 2014; Çelik, 2019) rağmen, piyasa temelli ölçütlerin kullanıldığı çalışmalarda (Barth vd., 2016; Turturea, 2015; Lee ve Yeo, 2016; Küçükgergerli, 2016) azımsanmayacak bir ölçüdedir.
- Çalışmaların çoğunda finansal performansla entegre raporlama arasında pozitif yönde bir ilişki (Aceituno, vd. 2014; Wen ve Heong, 2017; Turturea, 2015; Nwobu, 2015; Albetairi, vd. 2018; Menekşe, 2018) bulunmuştur.
- Çalışmaların bazılarında finansal performansla entegre raporlama arasında herhangi bir ilişki (Churet, ve Eccles, 2014; Yüksel, 2018b) bulunamamıştır.

Sonuç olarak, entegre raporlama ve finansal performans arasındaki ilişkiye yönelik çalışmalarda öncelikle entegre raporlamaya uygunluk tespitinin yapıldığı, bu çalışmalarda entegre raporlamaya uygunluğun belirlenmesinde nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Entegre raporlama ve finansal performans arasındaki ilişkinin analizinde çoğunlukla muhasebe temelli performans ölçütlerinden olan aktif karlılık oranı, öz sermaye karlılık

oranının kullanıldığı ve entegre raporlama ve finansal performans arasında genelde pozitif yönde bir ilişki görüldüğü tespit edilmiştir.

Diğer taraftan Entegre raporlama ve finansal performans arasındaki ilişkinin analizinde piyasa temelli TobinQ, hisse başına kar gibi ölçütlerinde kullanıldığı ve bu çalışmalarda zayıf da olsa pozitif yönde bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Herhangi bir ilişkiye rastlanmayan çalışmalar sayıca çok azdır. Son olarak ampirik çalışmaların çoğunda çok değişkenli regresyon modeli, lojistik regresyon analizi ve korelasyon analizleri kullanılmıştır. Bu ampirik çalışmalarda kurulan regresyon modellerinde, entegre raporlamaya uygunluk skoru veya entegre rapor hazırlama kriterinin genellikle bağımsız değişken olarak yer almıştır. Bir başka ifadeyle bu çalışmaların çoğunluğu entegre raporlama skorunun veya entegre raporlama hazırlama kriterinin, finansal performansa etkisinin incelendiği modellerdir. Bunun yanında finansal performansın isteğe bağlı entegre raporlamaya etkisi üzerine yapılan çalışmaların azlığı bu konunun sonraki dönemlerde ele alınabilecek çalışmalar içerisinde olduğunu göstermektedir.

Kaynakça

- Acay, T. (2019). *Entegre Raporlamanın İşletmenin Sürdürülebilirliği Üzerine Etkisi: Kars, Ardahan, Iğdır ve Erzurum İllerinde Faaliyet Gösteren SMMM'lerin Algı Düzeyleri*, Yüksek Lisans Tezi, Kafkas Üniversitesi, Kars.
- Aceituno, J. V., Ariza, R.L. and Sánchez, G.I. M. (2014). Explanatory Factors Of Integrated Sustainability And Financial Reporting. *Business Strategy And The Environment*, 23(1), 56-72.
- Aghayeva, R. (2019). *Kurumsal Sürdürülebilirlik Düzeyinin İşletmelerin Finansal Performans*, Yüksek Lisans Tezi, Göstergeleri Üzerinde Etkisi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Akdoğan, N.ve Tenker, N. (1998). *Finansal Tablolar Ve Mali Analiz Teknikleri*, (6.Basım) Gazi Kitabevi.
- Akgüç, Ö. (1995). *Mali Tablolar Analizi*.(6.Basım), Arayış Basım ve Yayıncılık.
- Akyüz, F. ve Yeşil, T. (2017). BİST Sürdürülebilirlik Endeksine Kayıtlı Üretim Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletmelerin Finansal Performanslarının İncelenmesi. *Akademik Araştırmalar Ve Çalışmalar Dergisi (AKAD)*, 9(16), 61-78.
- Alagöz, A., Allahverdi, M. ve Ortakarpuz, M. (2018). Entegre Raporlamada İçerik Analizi: Ödüllü Raporlar Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 11(3), 425-462.
- Albetairi, H. T. A., Kukreja, G. ve Hamdan, A. (2018). Integrated Reporting and Financial Performance: Empirical Evidences From Bahraini Listed Insurance Companies. *Accounting And Finance Research*, 7(3), 102-110.
- Altay, D. (2019). Kurumsal Sürdürülebilirlik Açısından Entegre Raporlamanın İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aras, G. ve Sarıoğlu, G. U. (2015). Kurumsal Raporlamada Yeni Dönem: Entegre Raporlama. *TÜSİAD*, 16-59.
- Aras G., Çalışkan A., Esen, E. ve Furtuna Ö. (2019). Türkiye’de Entegre Raporlama Mevcut Durum, Paydaşların Algı ve Beklentileri, *KPMG, ACCA Rapor*. 1-3.
- Arslan, C. M. ve Özkan, O. (2018). Entegre Raporlamaya Evrilme Süreci Ve Durum Tespiti-Bist Örneği. *Mali Çözüm Dergisi/Financial Analysis*, 148-162.
- Artiach, T., Lee, D. and Walker, J. (2010). The Determinants Of Corporate Sustainability Performance. *Accounting And Finance*, 50, 31-51.
- Başar, B. (2014). Kurumsal Sosyal Sorumluluk Raporlaması Ve Finansal Performans Arasındaki İlişki: Borsa İstanbul’da İşlem Gören Kimya-Petrol-Plastik Sektörü İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma. *Yönetim Ve Ekonomi*, 21(2), 59-72.
- Barth, M. E., Cahan, S. F., Chen, L. and Venter, E. R. (2016). The Economic Consequences Associated With Integrated Integrated Reportquality: Early Evidence From A Mandatory, *Setting, University Of Pretoria, Unpublished Workingpaper*, 1-45.
- Bernardi, C. and Stark, A. W. (2016). Environmental, Socialand Governance Disclosure, Integrated Reporting, And The Accuracy Of Analyst Forecasts. *The British Accounting Review*, 50(1), 16-31.

- Büdeyri, T. ve Kısa A. (2016). Entegre Raporlama (ER): Literatür Araştırması, *3rd International Conference On Education, Social Sciences And Humanities -SOCIOINT*, 23-26 May 2016, İstanbul.
- Churet, C. and Eccles, R. G. (2014). Integrated Reporting, Quality Of Management, And Financial Performance. *JournalOf Applied Corporate Finance*, 26(1), 56-64.
- Clayton, A. F., Rogerson, J. M. And Rampedi, I. (2015). Integrated Reporting Vs. Sustainability Reporting For Corporate Responsibility In South Africa. *Bulletin Of Geography. Socio-Economic Series*, 29(29), 7-17.
- Çabuk, A. ve Lazol, İ. (2011). *Mali Tablolar Analizi*, (4.Basım), Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Çelebier, M. (2018), *Türkiye’de Entegre Raporlamada Kullanılan Göstergelerin Belirlenmesine Yönelik Araştırma Ve Uygulama Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Çelebier, M. ve Çankaya, F. (2019). Entegre Raporlama İle İlgili Yapılan Çalışmalar: Literatür Taraması. *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, 5(2), 179-196.
- Çelik, L. (2019). *Entegre Raporlamanın İşletmelerin Finansal Performansları Üzerindeki Etkisinin Yapısal Eşitlik Modeli İle Ölçülmesi*, Doktora Tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Tekirdağ.
- Dereköy, F. (2018). Entegre Raporlama Uygulamalarının Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesi Bağlamında Değerlendirilmesi. *Journal of Administrative Sciences/Yonetim Bilimleri Dergisi*, 16, 32-45.
- Dumitru, M., Glăvan, M. E., Gorgan, C. and Dumitru, F.V. (2013). International Integrated Reporting Framework: A Case Study In The Software Industry. *Annales Universitatis Apulensis-Series Oeconomica*, 15(1), 24-39.
- Düzer, M. ve Önce, S. (2017). Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlaması Ve Finansal Performans: BİST’te İşlem Gören İşletmeler İçin Karşılaştırmalı Bir Analiz. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 637-648.
- Düzer, M. (2018). *Sürdürülebilirlik Performans Göstergelerine İlişkin Açıklamaların Finansal Performans Üzerine Etkisi*, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Eldemir, E. (2019). *Entegre Raporlama Ve Türk İşletmelerinde Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Eskin, İ. (2019). Entegre Raporlama ve Entegre Raporlama Bileşenlerinin Borsa İstanbul Ulaşım Endeksinde Yer Alan Şirketlerin Yıllık Faaliyet Raporlarında İncelenmesi, *VI. Yıldız Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi*, 12-13 Aralık 2019, İstanbul
- Gençoğlu, Ü. ve Aytaç, A. (2016). Kurumsal Sürdürülebilirlik Açısından Entegre Raporlamanın Önemi ve BİST Uygulamaları. *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, 51-66.
- Hamrah, Y. (2019). *Entegre Raporlama İçerik Öğeleri İle Kurumsal Yönetim İlkeleri Arasındaki İlişki, Türkiye Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul
- IIRC, The International Integrated Reporting Framework, International Integrated Reporting Committee (IIRC), <https://integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/> (20.06.2020)

- Karaburun, G. (2019). *Muhasebe Kültürü ve Entegre Raporlama İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İzmir.
- Kaya, P. (2015). Entegre Raporlamanın Ortaya Çıkış Sebepleri Ve İşletmelere Sağladığı Faydalar. *Muhasebe Ve Denetim Bakış*, 15(45), 113-130.
- Kaya, U., Aygün, D. ve Yazan, Ö. (2016). Yeni Bir Kurumsal Raporlama Yaklaşımı Olarak Entegre Raporlama ve Dünyadaki Uygulama Örnekleri Üzerine Bir Araştırma. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 85-101.
- Kaymak, G. (2019). *Faaliyet Raporlarının Entegre Raporlamaya Uygunluğu Üzerine BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde Yer Alan İşletmelerde Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi, Giresun.
- Kılıç, B. (2018). Entegre Raporlama ve Türkiye'deki Gelişmeler: Entegre Rapor Hazırlayan İşletmeler Ve BİST Kurumsal Sürdürülebilirlik Endeksinde Yer Alan İşletmeler Açısından Bir İnceleme. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 20(1), 28-64.
- Koç, A. (2018). *Kurumsal Sürdürülebilirlik Davranışının Finansal Performans Üzerine Etkisi: Türkiye Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Köse, E. ve Çetinel, T. (2017). Kurumsal Ve Entegre Raporlama: Bir Araştırma. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (8), 155-181.
- Kutaylı, R.(2019). *Entegre Raporlamanın İşletme Performansına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Küçükgergerli, N. (2016). *Entegre Raporlama Endeksi Bir Model Önerisi*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Lee, K. W. and Yeo, G. H. H. (2016). The Association Between Integrated Reporting And Firm Valuation. *Review Of Quantitative Finance And Accounting*, 47(4), 1221-1250.
- Lozano, R. M. and Valencia, T. P. (2016). Do Industrial Companies Respond To The Guiding Principles Of The Integrated Reporting Framework? A Preliminary Study On The First Companies Joined To The Initiative. *RevistaDe Contabilidad*, 19(2), 252-260.
- Lipunga, A. M. (2015). Integrated Reporting In Developing Countries: Evidence From Malawi. *Journal Of Management Research*, Vol. 7, No. 3, 130-156.
- Marrone, A. and Oliva, L. (2020). The Level of Integrated Reporting Alignment With The IIRC Framework: Evidence from South Africa. *International Journal of Business and Management*, 15(1), 99-108.
- Menekşe, T. (2018). *Kurumsal Sürdürülebilirlik ile İnovasyon ve Performans İlişkisi: Borsa İstanbul'da İşlem Gören Şirketler Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Mio, C., Fasan, M.ve Costantini, A. (2020). Materiality In Integrated and Sustainability Reporting: A Paradigm Shift? *Business Strategyand the Environment*. 306-320.
- Needles, B. E., Frigo, M. L., Powers, M. Ve Shigaev, A. (2016). Integrated Reporting And Sustainability Reporting: An Exploratory Study Of High Performance Companies. *In Performance Measurement And Management Control: Contemporary Issues Studies in Managerial and Financial Accounting*, Volume 31,41-81, Emerald Group Publishing Limited.

- Nwobu, O. (2015). The Relationship Between Corporates Ustainability Reporting And Profitability And Shareholders Fund in Nigerian Banks. *The Journal Of Accounting And Management*, 5(3).
- Özçelik, F., Öztürk, B. A.ve Gürsakal, S. (2014). Investigating The Relationship Between Corporate Social Responsibility And Financial Performance in Turkey. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 28(3), 189-203
- Öztürk, S. (2019). Geleceğin Kurumsal Raporlama Yaklaşımı Olarak Entegre Raporlama: Garanti Bankası Örneği. *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, (81), 1-20.
- Öztürk, B. M. (2004). Finansal Performansın Ölçülmesinde Alternatif Bir Yöntem "Ekonomik Katma Değer, *Atatürk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 18(3-4), 351-368.
- Solak, B., Gönen, S. Ve Rasgen, M. (2017). Muhasebe Meslek Mensuplarının Entegre Raporlamaya İlişkin Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Araştırması, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19(1), 166-188.
- Şahin, Z. (2018). Entegre Raporların İşletme Karlılığına Ve Yatırımcı Davranışına Etkisi, *SETSCI Conference Indexing System*, Volume 3, 631-635.
- Şenol, Z. ve Ulutaş, A. (2018). Muhasebe Temelli Performans Ölçümleri İle Piyasa Temelli Performans Ölçümlerinin CRITIC Ve ARAS Yöntemleriyle Değerlendirilmesi. *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 55(641), 87-90
- Şimşek, A. (2018). *Raporlama Kavramı ve Entegre Raporlamanın Türkiye'deki Uygulama Örnekleri Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Tepedelen, A. (2019). *Entegre Raporlama ve Entegre Raporlamanın Türk Bankacılık Sektöründeki Uygulamasına Yönelik Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Topcu, M. K. ve Korkmaz, G. (2015). Entegre Raporlama: Kavramsal Bir İnceleme. *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 30(1), 1-22.
- Turturea, M. (2015). Integrated Reporting Into Practice-A Ten Year Experience. *SEA: Practical Application Of Science*, 3(1), 565-572
- Türk Dil Kurumu, www.tdk.gov.tr (Türkçe Sözlük, Erişim Tarihi, 20.05.2020)
- Uşar, D. (2017). *Kurumsal Sürdürülebilirlik Etkileşimleri Ve Kurumsal Finansal Performans*, Yüksek Lisans Tezi, Özyeğin Üniversitesi, İstanbul.
- Wen, L. P. and Heong, A. Y. K. (2017). Integrated Reporting And Financial Performance. *Management And Accounting Review (MAR)*, 16(2), 101-130.
- Yüksel, F. (2017). *Entegre Raporlama, Türk İşletmelerinin Entegre Raporlamaya Bakışı Üzerine Bir Araştırma*, Doktora Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Yüksel, F. (2018a). Kurumsal Yönetim Ve Entegre Raporlama İlişkisi: BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'nde Yer Alan İşletmeler Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe Ve Vergi Uygulamaları Dergisi (Özel Sayı)*, 188-207.

- Yüksel, F. (2018b).Entegre Raporlama Ve Finansal Performans İlişkisi: Türkiye Ve Güney Afrika Katılım Bankaları Üzerinde Bir Araştırma. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 1-17.
- Yüksel, F. ve Aracı, H. (2017). Hizmet İşletmelerine Ait Raporların Entegre Raporlama İlkeleri Açısından İncelenmesi. *Uluslararası İktisadi Ve İdari İncelemeler Dergisi*, 729-748.
- Yüksel, F. ve Kayalı, C. A. (2020). Entegre Raporlama İlkelerinin Finansal Performansa Etkisi: BİST Banka Endeksi Üzerinde Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 65-85.